

Viafapeller. Enhver vil, synes jeg, kunne indse, at der her er en Modsigelse. Hvis Kirkegaarden alene var en folkekirkelig Begravelsesplads, saa var der for saa vidt ikke noget at sige mod, at saa vare ogsaa Folkekirkens Præster de eneste, som havde Lov til at tale der; det var der nogen Mening i. Da det nu, som sagt, er almindelige Begravelsespladser, kan jeg ikke skønne andet end, at, naar alle skulle begraves der, maa ogsaa Ordet paa disse Kirkegaarde være nogenlunde frit.

Efter saaledes at have gjort Tinget opmærksom paa, hvorledes Forholdet nu er paa dette Omraade, skal jeg gøre opmærksom paa, hvorledes Forholdet vil blive under den Forudsætning, at det Lovforslag, her foreligger, kunde blive til Lov. Hvad de anerkendte Trossamfund angaar, vil Forholdet blive saaledes, at de ikke mere behøve at have Tilladelse til at indrette sig særlige Kirkegaarde eller særlig refterberede Pladser paa de nuværende Kirkegaarde; Forholdet vil blive saaledes, at de blive begravede paa de almindelige Kirkegaarde, ligesom Folkekirkens Medlemmer, og deres Præster saa Lov til at tale over dem, og at de saa Lov til at foretage de Ceremonier, som høre til de paagældende Trossamfund, og jeg kan ikke skønne andet end, at dette vilde være ganske i sin Orden; thi der forekommer mig at være en Modsigelse i dette, at paa den ene Side anerkender Staten et vist Trossamfund og anerkender blandt andet de Vielser, som blive udførte af dette Trossamfunds Præster, som havende samme Gyldighed, som naar de ere udførte af Folkekirkens Præster. Men paa den anden Side vil Staten dog ikke anerkende, at dette Trossamfunds Præster skulde være værdige til at tale paa en Plads, som er en almindelig Begravelsesplads for alle Landets Borgere. Naar det foreliggende Lovforslag bliver til Lov, vil dette forunderlige Misforhold ophøre. Hvad de ikke anerkendte Trossamfund angaar, vilde de blive stilledes paa samme Maade, hvis Forslaget blev til Lov; saa vilde deres gejstlige ogsaa saa Lov til at tale ved de afdøde Menighedsmedlemmers Grave og foretage de Ceremonier, som de mene kunne være til Opbyggelse ved saadanne Lejligheder. Jeg er ogsaa af den Mening, at der er noget forkert i dette, at man giver dem Lov til at tale alle andre Steder, men kun ikke ved Graven; thi at et Trossamfund ikke er anerkendt, vil jo ikke sige, at det er forbudt, eller at de ikke maa gøre Propaganda for deres Anstuelser. De maa holde deres Gudstjeneste, hvor de ville, undtagen natur-

ligvis i Folkekirkens Kirkebygninger eller andre Steder, hvor saadanne offentlige Forsamlinger ikke maa holdes. Ellers maa de holde deres Forsamlinger alle andre Steder; Ordet er frit for dem, hvor det er frit for alle andre Borgere. Kun naar et af deres Medlemmer dør og skal begraves paa den borgerlige Begravelsesplads, maa de ikke tale der, uagtet de vel netop der kunde have Lyst til at sige et Afstedssord til dem af deres Menighedsamfund, som ere døde. Jeg kan ikke skønne andet, end at hele denne Bestemmelse om Brugen af Kirkegaardene, naar den indskrænker den Talefrihed, som er paa Kirkegaardene, er en Rest fra den Tid, da der var Religionsstrang her i Landet, fra den Tid, da de forskellige Religionsbekendere saa paa hinanden med ganske andre Øjne, end de nu gøre, da man landsforvistes, fordi man havde en anden kristen Religion end den, som var den herskende i Landet. Disse Bestemmelser ere ophævede paa alle Omraader, men der er et Omraade, paa hvilket de ere blevne staaende, et Omraade, paa hvilket man endnu hævder denne Religionsforskjel, som ellers er forsvunden fra det borgerlige Liv, og det er det Omraade, hvor den mindst skulde hævdes, nemlig overfor de døde. Det forekommer mig, at det stammer ikke ret vel med en kristelig eller almindelig human Tankegang; og at det er noget, som ikke bør finde Sted, og jeg kan ikke se, at der kan være noget støvende deri, hvad enten man deler Folkekirkens Mening eller ikke, at baade de anerkendte og ikke anerkendte Trossamfunds Præster skulle have Lov til at tale ved Menighedsmedlemmernes Grave. Det forekommer mig, at i Døden blive de alle lige — som man siger — og det at vilde hævde dette, at der skal være en Forskel paa Begravelsen af Folk af forskellige religiøse Betændelser saaledes, at nogle i den Henseende skulle være gunstigere stilledes end andre paa de Pladser, hvor alle skulle begraves, forekommer mig er ikke ganske rigtig.

Dernæst skal jeg gaa over til at udtale mig om, hvorledes Folkekirkens Medlemmer vilde være stilledes, hvis dette Lovforslag bliver til Lov. For de allerfleste af Folkekirkens Medlemmer vil der derved ikke indtræde den allerjævneste Forandring, idet de allerfleste af Folkekirkens Medlemmer vilde bære sig ad i Fremtiden ganske saaledes, som de havde baaret sig ad indtil nu, nemlig saaledes, at naar de skulle begraves, vil man henvende sig til en Præst for at saa ham til at læse Ford paa, tale ved Graven eller hvorledes de nu vilde have det. I den Henseende vil der ikke blive lagt dem den aller-